

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА

Младеновац

Стојана Новаковић 2 ,011/8231-331,8233-417
e-mail: pss.kosmaj@my-its.net

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

Сектор за рурални развој

www.psss.rs

Садржај:

Заснивање луцерке

(Виолета Величковић дипл.инг.)

Подмлађивање шљива

(Драгољуб Глишић, инг.)

Уредба за генетско унапређење сточарства

(Перић Предраг дипл. инг.)

Моравка

(Радовановић Бранислав дипл. инг.)

***Podospaera leucotricha*-проузроковач пепелнице јабуке**

(Михаиловић Тамара дипл. инг.)

---

16. март 2011. године, тираж 300 примерака

ЗАСНИВАЊЕ ЛУЦЕРКЕ

Сетва

Пролећна сетва луцерке треба да буде у другој половини марта или првој половини априла. Рана сетва може да страда због појаве позних мразева, а касна сетва услед ране појаве сушног периода што доводи у питање ницање и развој луцерке, а самим тим и успешно заснивање луцеришта. Семе за сетву мора бити чисто (без семена корова и „вилине косице“) високе клијавости и са мало тврдих зрна. Неочишћено семе, а посебно семе са „вилином косицом“ никако не треба сејати. Сетва луцерке је најчешће ускоредим сејалицама или на мањим површинама омашке (ручно). Предност треба дати сетви сејалицама за ситнозрне културе или житним сејалицама. Најчешћи размак између редова је 12,5 цм, а може се сејати и на 25 цм. Луцерка намењена производњи семена сеје се и широкоредно са међуредним растојањем 40 цм, 50 цм и 80 цм.

Семе луцерке је ситно, клица нежна и осетљива, и ако је сетва плитка земљиште око клице се може исушити пре него што биљка никне. У случају дубоке сетве, семе не ниче. То је разлог због чега је равно и фино припремљено земљиште толико важно за сетву. Сеје се на дубину од 0,5-3 цм зависно од типа земљишта. На средње тешким земљиштима луцерку треба сејати на 1-2 цм, а на тешким 0,5-1 цм, док на лаким земљиштима 2-3 цм дубине.

Уколико је земљиште добро припремљено, а сејалице могу правилно да распореде предвиђену количину семена, у том случају довољно је 15 кг/ха квалитетног семена. У нашој земљи луцерка се још увек сеје са 20 кг/ха семена па и више.

Виолета Величковић дипл.инг.

ПОДМЛАЂИВАЊЕ ШЉИВА

Основни циљ подмлађивања је да се резидбом одстране стари и дотрајали делови круне и да се подстакне редован вегетативни пораст. Без њега нема обнове скелетне гране, нема новог родног дрвета нити редовних приноса.

Основни показатељи потребе за подмлађивањем су: слаб вршни прираст или почетак сушења продужница рамених грана, огољавање доњих делова рамених грана, јаче оштећење круне ломљењем грана, као и периодична родност или стална неродност. Први услов за успех подмлађивања је да се шљива налази на плодном земљишту и да су јој корен и стабло здрави. Да би се избегли велики поремећаји у животу и рађању воћке, обично је најбоље да се подмлађивање обави поступно у току две до три године.

Резидби ради подмлађивања треба да предходи обилније ђубрење (азотом и стајњаком), интезивна заштита од болести и штеточина, а по потреби и наводњавање. Од степена развијености, бујности и старости воћака, као и оголелости и оштећења грана, зависи јачина подмлађивања. Вршни делови круне се јаче скраћују него они при основи. Исто тако, развијеније и бујније гране се оштрије орезују него слабије бујне.

При подмлађивању водилицу и рамене гране треба скратити до неке погодне бочне гране која ће преузети улогу продужнице. Пресеци грана не треба да имају пречник већи од 10 цм, а зарашћивање је брже ако су пресеци мањи од 5 цм. Веће ране ваља загладити оштрим ножем и одмах заштитити неким премазом.

Подмлађивање шљива треба обавити у току зимског одмора, у јануару и фебруару. Успех подмлађивања у великој мери зависи од неге после подмлађивања. Пре свега дебло и рамене гране треба одмах заштитити кречењем од сунчаних ожеготина и мразева. Подмлађене шљиве ваља редовно неговати: обилно ђубрити, земљиште у засаду одржавати у стању јаловог угара, интензивно штитити од болести и штеточина и наводњавати.

Саветодавац Глишић Драгољуб

УРЕДБА ЗА ГЕНЕТСКО УНАПРЕЂЕЊЕ СТОЧАРСТВА

Услов **ПИО**, изузев за маргинална подручја

1. физичко лице,
од 14.08.2010. године до 19.08.2011. уплаћено 42.818 дин по основу доприноса

Потребан број грла:

- мин 1, макс 30 грла, за приплодне првотелке;
- мин 4, макс 100 грла, за приплодне краве (маргинално 3-100)
- мин 30, макс 150 грла, за приплодне овце;
- мин 10, макс 150 грла, за приплодне козе;
- мин 15, макс 100 грла, за приплодне крмаче.

Износ:

- 1) **25.000** дин. за квалитетне приплодне првотелке;
- 2) **25.000** дин. за квалитетне приплодне краве;
- 3) **4.000** дин. за квалитетне приплодне крмаче, овце и козе;

Рок за подношење захтева за приплодне првотелке се подноси квартално:

- 1) за трећи квартал (01.07. - 30.09. 2011.) - од 1.10. - 15.10. 2011.
- 2) за четврти квартал (01.10. - 31.12.2011.) - од 1.01. - 15.01.2012.

Рок за подношење захтева за приплодне краве, овце, козе и крмаче је 15. јул 2011. године.

Преузето из Уредбе о расподели и коришћењу подстицаја за генетско унапређење сточарства у 2011. години.

Перић Предраг дипл. инг.

МОРАВКА

Моравка је домаћа свиња настала почетком двадесетог века укрштањем аутотохне шумадинке и мангулице са нерастовима беркшир расе увезених из Енглеске. Ова раса је настала из потребе становништва за крупнијом и раностаснијом свињом од до тада присутних домаћих свиња (мангулица, шумадинка, ресавка, шишка).

Још током средине деветнаестог века, тачније око 1850 године увезени су први примерци беркшир расе, која је као мелиоратор касније коришћена у стварању моравке. Моравска раса свиња се карактерише чврстом грађом тела, црном односно тамном бојом чекиње која није увијена као код мангулице.

Тежина појединих примерака достиже и 300 кг, док дебљина леђне сланине може ићи и до 25цм. Месо јој је укусно, мраморирано са већим садржајем масти од племенитих раса свиња. Отпорна је на лоше услове гајења. Добро користи пашу, има изражен мајчински инстинкт и може одгојити 10 прасади у леглу. Доброг је здравља и отпорности. Код нас је има у мањем броју и то у екстензивним подручјима државе где су мање коришћене племените расе. Данас постоји интересовање за куповину и размножавање ове домаће расе те се може пронаћи и у подручјима где доминирају племените расе.

Од стране државе призната је као генетички ресурс за очување гена значајних за отпорност и прилагођеност лошим условима гајења као и добро искоришћавање паше. На крају се може закључити да моравку могу гајити они одгајивачи који немају најбоље услове исхране, неге и здравствене заштите и који не продају свиње кланицама већ оним купцима који је користе за домаће производе од меса.

Радовановић Бранислав дипл. инг

PODOSPHAERA LEUCOTRICHA-ПРОУЗРОКОВАЧ ПЕПЕЛНИЦЕ ЈАБУКЕ

Пепелница јабуке, уз чађаву краставост припада економски најзначајнијим болестима јабуке. Код осетљивих сората (јонатан, ајдаред) изазива некрозу и сушење лишћа, успорава раст летораста и редукује формирање цветних пупољака. Поменути промене доводе до смањења родности биљака и квалитета плодова, како у години појаве пепелнице, тако и у наредној вегетацији. Уколико се изостави заштита од овог патогена, род може у потпуности изостати.

Симптоми. У основи постоје две групе симптома које се јављају под дејством патогена. Код примарних зараза, цео младар је прекривен беличастом превлаком од мицелије патогена, то су тзв. бели младари. У току вегетације сво лишће са ових младара опада. Код секундарних инфекција јавља се други тип симптома, на наличју листа се примећује мицелијска превлака, а она може захватити појединачне делове листа, половину или цео лист. Са супротне стране-лица листа долази до појаве хлоротичних пега. На местима појаве патогена долази до коврцања листа, а код јачег напада цео лист се увија. На овај начин се значајно смањује интензитет фотосинтезе. На младим плодовима неких сорти (јонатан), који су врло осетљиви, јавља се мрежаста некроза позната као „мрежавост плодова“.

Биологија и епидемиологија паразита. *P. leucotricha* је облигатни паразит, чије је презимљавање обезбеђено мицелијом у терминалним пупољцима, који су заражени у претходној вегетацији. Поред тога, гљива може презимети и клеистотецијама, међутим, њихова улога у епидемиологији паразита је од мањег значаја.

Инфекције пупољака се дешавају у претходној вегетацији, док су они отворени, и већ до половине јуна може бити инфицирано преко 75 % пупољака. Заражени пупољци у пролеће крећу (нешто касније од здравих), дајући системично заражене младаре (бели младари), што представља примарне заразе. Патоген на белим младарима обилно спорулише, стварајући конидије које представљају основни извор инокулума за прве прве секундарне инфекције. И управо интензитет првих секундарних инфекција је у директној зависности од броја белих младара.

Поред примарних зараза интензитет секундарних зараза зависи и од пораста летораста и метеоролошких услова (температура, падавине, релативна влажност). Температура представља основни услов за развој *P. leucotricha* и утиче на спорулацију, клијање конидија и дужину инкубационог периода. Падавине и релативна влажност утичу на настајање и ток секундарних инфекција, али оне нису тако лимитирајући фактор као температура. Као и код других проузроковача, пепелнице конидије слабо клијају у капи воде. Падавине могу негативно утицати на развој патогена јер могу спрати мицелију, конидије и спречити спорулацију и тиме смањити инфекциони потенцијал. Светлост такође има значајног утицаја на патогена и биљку. Максимално стварање и ширење спора одвија се у сунчаним данима.

Сузбијање *P. Leucotricha*. Представља један сложен систем, који обухвата примену агротехничких и помотехничких мера, механичко уклањање белих младара и примену фунгицида. Механичко уклањање је најбоље урадити у времену од фенофазе „мишје уши“ до почетка цветања. Са заштитом младог лишћа од секундарних инфекција треба почети од фенофазе зелених букетића, а завршити са престанком пораста летораста. Интервали између два третирања се крећу 7-8 дана до прецветавања, до 12-14 дана после прецветавања. У почетним фазама развића јабуке (до прецветавања) користити неки од следећих фунгицида: Pirazafos (Afugan), Krezoksi metil (Stroby), Trifloksistrobin (Zato), Sumpog (Kumulus). После прецветавања могу се користити системични фунгициди: Penkonazol (Topas), Flusilazol (Punch), Heksakonazol (Anvil), Triadimefon (Bayleton), Fenarimol (Rubigan) и др.